Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE,
predstavljeni 5. marca 2019[1]

Zadeva C-123/18 P

HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH
proti

Svetu Evropske unije

„Pritožba – Odškodninska tožba – Omejevalni ukrepi proti Iranu – Povrnitev škode, ki naj bi jo pritožnica domnevno utrpela zaradi uvrstitve njenega imena na seznam oseb in subjektov, za katere se uporablja zamrznitev sredstev in gospodarskih virov – Pojem ‚dovolj resna kršitev prava Unije' – Obveznost obrazložitve – Učinkovito sodno varstvo"

1. Pritožnica, družba HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (v nadaljevanju: HTTS), Sodišču predlaga, naj razveljavi sodbo Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. decembra 2017, HTTS/Svet,[2] s katero je to zavrnilo njeno tožbo za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije, pri čemer družba HTTS trdi, da je utrpela škodo zaradi krivdnega ravnanja Sveta Evropske unije po uvrstitvi njenega imena na eni strani z Izvedbeno uredbo Sveta (EU) št. 668/2010 z dne 26. julija 2010 o izvajanju člena 7(2) Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu[3] v Prilogo V k Uredbi Sveta (ES) št. 423/2007 z dne 19. aprila 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu[4] in na drugi strani z Uredbo Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe št. 423/2007[5] v Prilogo VIII k Uredbi št. 961/2010 (v nadaljevanju skupaj: sporna ukrepa).

I. Dejansko stanje

2. Iz točke 1 in naslednjih izpodbijane sodbe izhaja, da je družba HTTS družba nemškega prava, ki jo je marca 2009 ustanovil in jo vodi N. Bateni ter ki opravlja dejavnosti pomorske agencije in tehničnega upravljanja ladij. Obravnavana zadeva spada v okvir omejevalnih ukrepov, uvedenih zaradi izvajanja pritiska na Islamsko republiko Iran z namenom, da ta država preneha z jedrskimi dejavnostmi, ki pomenijo tveganje za širjenje jedrskega orožja in za razvoj izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja. Natančneje, je del zadev, ki se nanašajo na ukrepe, sprejete proti pomorski družbi Islamic Republic of Iran Shipping Lines (v nadaljevanju: IRISL) in fizičnim ali pravnim osebam, domnevno povezanim s to družbo, med katerimi naj bi bile po navedbah Sveta družba HTTS in dve drugi pomorski družbi, Hafize Darya Shipping Lines (v nadaljevanju: HDSL) in Safiran Pyam Darya Shipping Lines (v nadaljevanju: SAPID).

1 Jezik izvirnika: francoščina.

2 T-692/15, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2017:890.

3 UL 2010, L 195, str. 25.

4 UL 2007, L 103, str. 1.

5 UL 2010, L 281, str. 1.

3. Ime družbe HTTS je bilo na seznam prvič uvrščeno 26. julija 2010 po začetku veljavnosti Izvedbene uredbe št. 668/2010, ker je „[p]osl[ovala] v imenu HDSL v Evropi“. Ta uvrstitev ni bila predmet ničnostne tožbe. Uvrstitev imena družbe HTTS z Uredbo št. 961/2010, ker „[j]e [bila] pod nadzorom družbe IRISL in/ali del[ovala] v njenem imenu“, pa je družba HTTS izpodbijala in jo je Splošno sodišče nato razglasilo za nično. Splošno sodišče je namreč s sodbo z dne 7. decembra 2011, HTTS/Svet,[6] Uredbo št. 961/2010 razglasilo za nično v delu, v katerem se je nanašala na pritožnico, in sicer z učinkom od 7. februarja 2012, da bi lahko Svet v vmesnem času dopolnil obrazložitev ponovne uvrstitve imena družbe HTTS.

4. Po izdaji te sodbe je Svet ime družbe HTTS tudi pozneje uvrstil na seznama, čemur je ta vsakokrat ugovarjala, nato pa je Splošno sodišče ti uvrstitvi vsakič razglasilo za nični v sodbah z dne 12. junija 2013, HTTS/Svet,[7] in z dne 18. septembra 2015, HTTS in Bateni/Svet.[8]

5. Splošno sodišče je s sodbo z dne 16. septembra 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines in drugi/Svet,[9] za nično razglasilo tudi uvrstitev imena družbe IRISL in drugih pomorskih družb, med katerimi sta družbi HDSL in SAPID, na sezname, ki se nanje nanašajo, ker z argumenti, ki jih je navedel Svet, uvrstitev imena družbe IRISL na seznam ni bila upravičena ter zato tudi ni bilo mogoče upravičiti sprejetja in ohranitve omejevalnih ukrepov, ki so se nanašali na druge pomorske družbe, uvrščene na sezname zaradi njihovih povezav z družbo IRISL.

6. Pritožnica je z dopisom z dne 23. julija 2015 na Svet naslovila zahtevek za povračilo škode, ki naj bi jo utrpela zaradi prvotne uvrstitve in poznejših uvrstitev svojega imena na seznam oseb, povezanih z dejavnostmi družbe IRISL. V tem zahtevku za povračilo škode je pritožnica uveljavljala svojo pravico do nadomestila premoženjske in nepremoženjske škode, za katero je menila, da jo je utrpela zaradi uvrstitev, določenih z Izvedbeno uredbo št. 668/2010 in Uredbo št. 961/2010, pa tudi zaradi poznejših uvrstitev in ponovnih uvrstitev. Svet je z dopisom z dne 16. oktobra 2015 ta zahtevek zavrnil.

II. Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

7. Družba HTTS je 25. novembra 2015 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo na podlagi člena 268 PDEU, s katero je predlagala povračilo škode, ki naj bi jo utrpela zaradi uvrstitve njenega imena v Prilogo V k Uredbi št. 423/2007, kakor je bila spremenjena z Izvedbeno uredbo št. 668/2010, in Prilogo VIII k Uredbi št. 961/2010.

8. Splošno sodišče je odločalo o vsebini, ne da bi sprejelo stališče glede sklicevanja Sveta v dupliki na nedopustnost tožbe zaradi poteka zastaralnega roka iz člena 46 Statuta Sodišča.[10]

9. Kar zadeva vsebinsko presojo, je Splošno sodišče pred svojo analizo navedlo uvodne ugotovitve o merilih sodne prakse za presojo nezakonitosti v okviru odškodninskega zahtevka. Nato je zaporedoma zavrnilo dva tožbena razloga, ki ju je družba HTTS navedla za dokaz obstoja dovolj resne kršitve prava Unije, in sicer tožbeni razlog v zvezi s kršitvijo materialnih pogojev za uvrstitev na seznama in tožbeni razlog v zvezi s kršitvijo obveznosti obrazložitve. Splošno sodišče je z zavrnitvijo teh dveh tožbenih razlogov ugotovilo neobstoj dovolj resne kršitve prava Unije in je torej tožbo zavrnilo, ne da bi preučilo, ali so drugi pogoji za uveljavljanje odgovornosti Unije izpolnjeni.

6 T-562/10, EU:T:2011:716.

7 T-128/12 in T-182/12, neobjavljena, EU:T:2013:312.

8 T-45/14, neobjavljena, EU:T:2015:650.

9 T-489/10, EU:T:2013:453.

10 Glej točke od 21 do 26 izpodbijane sodbe. Glej tudi točko 92 navedene sodbe.

III. Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

10. Družba HTTS je 13. februarja 2018 vložila pritožbo zoper izpodbijano sodbo. V svojih predlogih Sodišču predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi; Svetu naloži plačilo odškodnine v višini 2.516.221,50 EUR za povračilo premoženjske in nepremoženjske škode ter plačilo zamudnih obresti po obrestni meri, ki jo Evropska centralna banka uporablja za svoje glavne operacije refinanciranja, zvišani za dve odstotni točki, od 17. oktobra 2015 do popolnega plačila odškodnine; Svetu naloži plačilo stroškov.

11. Svet v odgovoru na pritožbo Sodišču predlaga, naj pritožbo zavrne; podredno, zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču; še bolj podredno, zavrne tožbo; družbi HTTS naloži plačilo stroškov celotnega postopka.

12. Evropska komisija, intervenientka v podporo predlogom Sveta v postopku pred Splošnim sodiščem, predlaga zavrnitev pritožbe v celoti; podredno, zavrnitev tožbe; naložitev plačila stroškov postopka pritožnici.

13. Družba HTTS, Svet in Komisija so podali ustne navedbe na obravnavi, ki je potekala pred Sodiščem 26. novembra 2018.

IV. Pravna analiza

14. Pritožnica v utemeljitev pritožbe navaja štiri pritožbene razloge. V skladu z zahtevo Sodišča se bom v teh sklepnih predlogih osredotočil na prvi pritožbeni razlog.

A. Prvi pritožbeni razlog

1. Povzetek trditev strank

15. Družba HTTS v bistvu trdi, da je Splošno sodišče v točki 49 in naslednjih izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, ker je pri presoji obstoja dovolj resne kršitve prava Unije upoštevalo informacije in dokaze, ki Svetu na datum spornega ravnanja niso bili na voljo in na katere se je Svet skliceval a posteriori, torej več let po navedenem ravnanju. Družba HTTS trdi, da Splošno sodišče za presojo obstoja navedene kršitve ne bi smelo upoštevati stanja na datum po sprejetju spornih ukrepov. Po njenem mnenju poznejše spremembe ali nove informacije ali dokazi, ki niso dejansko privedli do sprejetja spornih ukrepov, ne morejo a posteriori upravičiti ravnanja Sveta. Družba HTTS še trdi, da Splošno sodišče ne bi smelo iz pravila o roku, v katerem je treba vložiti odškodninsko tožbo, izpeljati, da je treba ravnanje institucije analizirati glede na dogodke, ki so se morebiti zgodili v obdobju od navedenega ravnanja do vložitve tožbe. Dodaja, da specifičnost skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) ne sme privesti do izključitve vsake odgovornosti Sveta v primeru resne in očitne kršitve prava Unije, saj mora pravna država prevladati tudi pri sprejetju omejevalnih ukrepov. Splošno sodišče naj se pri ugotovitvi neobstoja očitne kršitve prava Unije tudi ne bi smelo opreti na dejstvo, da razglasitev ničnosti Uredbe št. 961/2010, ki jo je izreklo Splošno sodišče, ni učinkovala takoj, in to še toliko bolj, ker so se tudi ukrepi, ki jih je Svet sprejel po tej razglasitvi ničnosti, šteli za nezakonite. Iz sodbe Safa Nicu Sepahan/Svet[11] naj bi izhajalo, da kršitev obveznosti Sveta, da predloži informacije v zvezi z odločitvijo o uvrstitvi na seznam ali dokaze, ki utemeljujejo razloge za omejevalne ukrepe, sama po sebi pomeni dovolj resno kršitev pravnega pravila, ki je ne more popraviti več let pozneje.

11 Sodba z dne 30. maja 2017 (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

Družba HTTS trdi, da bi Splošno sodišče moralo upoštevati tudi trditve Sveta v okviru zadev T-128/12 in T-182/12 [12], iz katerih naj bi izhajalo, da na začetku leta 2012 ni imel na voljo informacij, potrebnih za uvrstitev. Splošno sodišče torej ni moglo upoštevati razlogov in dokazov, ki jih je v razbremenitev odgovornosti navedel Svet v okviru odškodninske tožbe, vložene pri njem.

16. Svet v bistvu trdi, da je lahko Splošno sodišče pravilno razsodilo, da se je lahko Svet skliceval na dokaze, nastale po očitanem ravnanju in pred vložitvijo tožbe. S tem naj Svetu ne bi bilo omogočeno, da se a posteriori razbremeni svoje morebitne odgovornosti, ampak naj bi mu bilo omogočeno, da izpodbija opredelitev storjene nezakonitosti kot dovolj resne kršitve, zaradi katere lahko nastane pravica do odškodnine. Iz analize Splošnega sodišča naj ne bi izhajala nemožnost uveljavljanja odgovornosti institucij Unije, kadar delujejo na področju SZVP. Kakršna koli nezakonitost, ki jo Splošno sodišče ugotovi v okviru ničnostne tožbe, naj ne bi bila dovolj, da bi pomenila dovolj resno kršitev prava Unije v okviru odškodninske tožbe, in Splošno sodišče je lahko ob ugotovitvi obstoja take kršitve upoštevalo posebne okoliščine, povezane z dejstvom, da so bili ti ukrepi sprejeti za izvajanje odločitev SZVP. Prav tako naj Splošno sodišče ne bi napačno uporabilo prava s tem, da je menilo, da čeprav je ugotovilo nezakonitost omejevalnih ukrepov zoper tožečo stranko v okviru zadeve T-562/10 [13] zaradi kršitve obveznosti obrazložitve, ni bilo izključeno, da bi bili lahko navedeni ukrepi v obravnavani zadevi upravičeni, in da je odločilo, da odloži učinke razglasitve ničnosti, da bi Svetu po potrebi omogočilo, da sprejme nove zakonite omejevalne ukrepe proti družbi HTTS. Kar zadeva dejstvo, da v izpodbijani sodbi ni bila upoštevana sodna praksa Safa Nicu Sepahan/Svet, naj zadevi ne bi bili primerljivi, saj se navedena sodna praksa nanaša na neobstoj materialnih dokazov, medtem ko naj bi se v tej zadevi obravnavala uresničevanje in obseg diskrecijske pravice Sveta. Vsekakor naj bi iz sodbe Safa Nicu Sepahan/Svet [14] izhajalo, da naj bi pravno pravilo, ki je moralo biti očitno kršeno, zagotavljalo varstvo samo, če materialni pogoji za njegovo uporabo ne bi bili izpolnjeni. Ker so obstajali zadostni indici za ugotovitev, da so bili ti materialni pogoji izpolnjeni, naj se načelo varstva pravic posameznikov ne bi uporabljalo. Upoštevanje materialnih meril naj bi bilo torej mogoče zelo dobro ugotoviti samo po sprejetju zadevnega pravnega akta. Svet opozarja tudi, da podrobna pravila o uveljavljanju nepogodbene odgovornosti Unije izhajajo iz tehtanja varstva interesa oškodovane osebe in potrebe po tem, da se omogoči dobro delovanje institucij. Vendar pa naj ne bi bilo upravičeno, da se odškodnina zagotovi osebi, katere dejanja, razkrita po sprejetju aktov – ki so bili resda razglašeni za nezakonite – so pri njej potrdila očitano ravnanje pred navedenim sprejetjem. Dejstva naj bi dokazovala povezave med družbami HTTS in HDSL, SAPID in IRISL. V teh okoliščinah naj ne bi bilo mogoče ugotoviti obstoja resne kršitve prava Unije s strani Sveta samo zato, ker ta še ni imel na voljo zadostnih dokazov. Svet torej predlaga, naj se prvi pritožbeni razlog zavrne.

17. Komisija se v bistvu strinja s trditvami Sveta.

2. Analiza

18. Možnost, ki je na voljo posameznikom, da pred sodišči Unije uveljavljajo njeno nepogodbeno odgovornost, je del zamisli Unije, ki temelji na vladavini prava, in pomeni zadnjo stopnjo varstva posameznikov pred krivdnimi ravnanji institucij Unije, kadar je bila z njimi povzročena škoda. [15] Pogoj za Unijo, ki popolnoma temelji na vladavini prava, je, da Svet, kadar deluje na področju SZVP in nato sprejme omejevalne ukrepe, ni izvzet iz možnosti, da se uveljavlja njegova odgovornost.

12 Sodba z dne 12. junija 2013, HTTS/Svet (T-128/12 in T-182/12, neobjavljena, EU:T:2013:312).

13 Sodba z dne 7. decembra 2011, HTTS/Svet (T-562/10, EU:T:2011:716).

14 Sodba z dne 30. maja 2017 (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

15 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 35).

19. Sodišče je v sodbi Safa Nicu Sepahan/Svet[16] opozorilo na pogoje za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije. Prvi od teh pogojev – in edini, ki se obravnava v okviru te pritožbe – je obstoj dovolj resne kršitve pravnega pravila, katerega namen je podeliti pravice posameznikom.[17] Taka kršitev „je podana, kadar zadevna institucija očitno in resno krši meje svoje proste presoje, pri čemer sta dejavnika, ki ju je treba v zvezi s tem upoštevati, zlasti stopnja jasnosti in natančnosti kršenega pravila ter obseg polja proste presoje, ki ga kršeno pravilo dopušča organu Unije“.[18] Kršitev prava Unije je „vsekakor očitno resna, če je bila še vedno podana, čeprav je bila razglašena sodba, v kateri je bila ugotovljena očitana neizpolnitev, ali je bila izdana sodba v postopku predhodnega odločanja ali obstaja ustaljena sodna praksa Sodišča na zadevnem področju, iz katere izhaja, da je predmetno ravnanje kršitev“.[19]

20. Iz te zahteve glede dovolj resne kršitve izhaja, da kakršno koli nezakonito ravnanje institucije Unije ne daje nujno pravice do odškodnine. Kot namreč poudarja Svet, iz klasične sodne prakse Sodišča, kot je oblikovana, izhaja tehtanje med interesi posameznikov, da so zaščiteni pred resnimi nezakonitimi ravnanji institucij, in nujnim poljem proste presoje, ki mora biti priznano zadnjenavedenim, da njihovo ukrepanje ne bi bilo onemogočeno.

21. Zadnja zahteva še zlasti drži na področju SZVP na splošno in omejevalnih ukrepov natančneje, na katerem je za ukrepanje institucij na splošno značilna potreba po hitrem odzivu na podlagi informacij, ki so pomanjkljive in Svetu niso vedno neposredno na voljo. Zaradi težav, s katerimi se srečuje Svet v smislu razpoložljivosti informacij in dokazov, je ocena tveganja, ki jo mora opraviti, nujno zapletena in težavna. Morebitno uveljavljanje odgovornosti Unije zaradi ravnanja Sveta ob sprejetju omejevalnih ukrepov torej ne bi smelo ogroziti sodelovanja Unije pri ohranjanju svetovnega reda.

22. Kot kaže, pa je tako tveganje ogrozitve izključeno. Po eni strani so trije pogoji,[20] ki morajo biti kumulativno izpolnjeni za priznanje pravice do odškodnine, še posebno strogi. Po drugi strani je Sodišče že priznalo možnost, da se pri presoji, ali je bila zatrjevana kršitev prava Unije dovolj resna, upošteva zapletenost položajev, ki jih je treba urediti.[21]

23. Poleg tega iz sodbe Safa Nicu Sepahan/Svet[22] jasno izhaja, da je Sodišče dejansko uporabilo tradicionalne pogoje v zvezi z uveljavljanjem nepogodbene odgovornosti Unije glede omejevalnih ukrepov, sprejetih v okviru boja proti širjenju jedrskega orožja v Iranu, in ni okrepilo svojih zahtev ob upoštevanju področja ukrepanja zadevne institucije.

24. Najprej je torej treba ugotoviti, da iz izpodbijane sodbe izhaja, da je Splošno sodišče pri presoji, ali je obstajala dovolj resna kršitev prava Unije, preučilo, ali so bile kršitve, očitane Svetu, storjene ne samo očitno in resno, kot je to določeno v ustaljeni sodni praksi, ampak tudi „očitno in neopravičljivo“, pri čemer se je sklicevalo na sodno prakso Splošnega sodišča, ki jo Sodišče, kolikor mi je znano, ni nikoli potrdilo.[23] Vendar pa uporaba okrepljenega preizkusa v primeru omejevalnih ukrepov nima podlage v nedavni sodni praksi Sodišča, kot sem navedel že zgoraj. Poleg tega, čeprav so, kot opozarja Splošno sodišče, „s širšim ciljem ohranjanja miru in mednarodne varnosti […] utemeljene negativne, celo zelo

16 Sodba z dne 30. maja 2017 (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

17 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 29).

18 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 30 in navedena sodna praksa). Moj poudarek.

19 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 31 in navedena sodna praksa). Moj poudarek.

20 Naj spomnim, obstoj dovolj resne kršitve pravnega pravila Unije, s katerim so posameznikom podeljene pravice, obstoj škode ter neposredna vzročna zveza med navedeno kršitvijo in škodo: glej točko 29 izpodbijane sodbe. Glej tudi sodbo z dne 4. julija 2000, Bergaderm in Goupil/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361, točki 41 in 42).

21 Glej zlasti sodbe z dne 4. julija 2000, Bergaderm in Goupil/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361, točka 40); z dne 19. aprila 2007, Holcim (Deutschland)/Komisija (C-282/05 P, EU:C:2007:226, točka 47), in z dne 16. julija 2009, Komisija/Schneider Electric (C-440/07 P, EU:C:2009:459, točka 160).

22 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

23 Glej točko 31 izpodbijane sodbe. Glej tudi točko 46 te sodbe.

negativne posledice, ki za nekatere gospodarske subjekte izhajajo iz sklepov o izvajanju aktov, ki jih je sprejela Unija za uresničevanje tega temeljnega cilja“,[24] pa so te posledice utemeljene samo, kadar so rezultat zakonitega ukrepanja Unije.[25] Zato dvomim, da je iz te ugotovitve mogoče izpeljati kakršne koli nauke, ko je treba odločiti, ali obstaja dovolj resna kršitev prava Unije ali ne.

25. Čeprav se s klasično sodno prakso zahteva presoja, ali očitano ravnanje pomeni „očitno in resno kršitev“, je Splošno sodišče torej preverjalo očitno in neopravičljivo kršitev. Upoštevanje informacij, ki Svetu niso bile na voljo ob sprejetju spornih ukrepov, je izraz posledic te spremembe paradigme, skrite v tem zgolj semantičnem pomiku pomena, saj se zdi, da dejansko spada pod nadzor opravičljivosti ravnanja zadevne institucije. Simptom napačne uporabe prava, ki bo, kot bom ponazoril skozi celotne sklepne predloge, vplival na analizo Splošnega sodišča in jo torej zaznamoval, je tako v pomenu, ki ga je Splošno sodišče pripisalo pojmu „dovolj resna kršitev“.

26. Poleg tega pravna podlaga za možnost Sveta, da se sklicuje na dokaze, ki so poznejši od spornega akta – in da tako a posteriori opraviči očitano ravnanje – prav tako ne more izhajati, kot to trdi Splošno sodišče v točki 49 izpodbijane sodbe, iz dejstva, da „je mogoče tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti – drugače kot ničnostno tožbo – vložiti v roku petih let od nastanka dogodka, zaradi katerega je prišlo do zadevne škode“. Splošno sodišče je s trditvijo, da „se sme institucija, katere nepogodbena odgovornost se zatrjuje, da bi se razbremenila, načeloma sklicevati na vse upoštevne okoliščine, ki so se zgodile v zgoraj navedenem roku pred vložitvijo odškodninske tožbe proti njej, tako kot lahko tožeča stranka dokazuje obseg in višino škode z navajanjem dokazov, nastalih po njenem nastanku“,[26] napačno uporabilo pravo in očitno zamešalo dva različna časovna okvira, v katera spadata dva prav tako različna pogoja za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije. Sodišče mora namreč za ugotovitev, ali obstaja dovolj resna kršitev prava Unije, presoditi ravnanje institucije ob sprejetju spornega akta – v tem primeru posameznih odločb, s katerimi so bili proti družbi HTTS leta 2010 sprejeti omejevalni ukrepi. Sodišče ni nič drugače odločilo v sodbi Safa Nicu Sepahan/Svet[27], ko je ugotovilo, da „je na dan sprejetja spornih določb obveznost Sveta, da v primeru izpodbijanja predloži informacije ali dokaze, ki utemeljujejo razloge za sprejetje omejevalnih ukrepov […], že izhajala iz ustaljene sodne prakse“.[28] Dovolj resno kršitev je treba razumeti kot pojem, zasidran v nekem določenem trenutku, ki je trenutek očitanega ravnanja. Poleg tega se zdi, da se je Svet – še vedno v okviru zadeve C-45/15 P – strinjal s takim statičnim pojmovanjem dovolj resne kršitve, saj je tedaj trdil, da „sodna praksa, v skladu s katero mora v primeru izpodbijanja predložiti informacije ali dokaze, ki utemeljujejo razloge za sprejetje omejevalnih ukrepov […], ob sprejetju prve izmed spornih določb ni bila jasno določena“.[29] Nasprotno pa se lahko škoda, ki je nujno poznejša[30] od dogodka, ki jo je povzročil, sčasoma spreminja – načeloma poslabšuje – in pomeni dinamično komponento triptiha nepogodbene odgovornosti Unije. Povsem logično je torej, da mora imeti stranka, ki meni, da je zaradi ukrepa institucije utrpela škodo, možnost sklicevati se na elemente, nastale po dogodku, ki je povzročil škodo – dovolj resni kršitvi – da bi dokazala obstoj navedene škode.

24 Glej točko 45 izpodbijane sodbe.

25 Glej sodbo z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 39).

26 Točka 49 izpodbijane sodbe.

27 Sodba z dne 30. maja 2017 (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

28 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 40). Moj poudarek.

29 Sodba z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 34). Moj poudarek.

30 Škoda lahko nastane tudi sočasno z dogodkom, ki jo je povzročil, ali takoj po njem, vendar po definiciji nikoli pred njim.

27. Kot sem že navedel, priznavam, da za ukrepanje Sveta na področju omejevalnih ukrepov veljajo posebne omejitve in da bi bilo treba te ustrezno upoštevati pri presoji, ali je treba uveljavljati nepogodbeno odgovornost Unije. Vendar pa iz spisa ne izhaja, da je bil Svet v konkretnem primeru uvrstitve družbe HTTS na seznama s spornima ukrepoma soočen s takimi omejitvami, vsekakor pa mora Svet pojasniti zapletenost položaja, s katero se je moral spopasti ob sprejetju omejevalnih ukrepov, da bi jo lahko sodišče Unije morebiti upoštevalo pri določitvi, ali očitano ravnanje pomeni dovolj resno kršitev prava Unije.[31]

28. Zato se mi zdi splošna ugotovitev Splošnega sodišča v točki 51 izpodbijane sodbe, v skladu s katero bi, „[č]e bi […] šteli, da so elementi, ki jih predloži zadevna institucija v okviru odškodninske tožbe – kadar je ta […] sprejela zadevni ukrep zamrznitve sredstev – neupoštevni, […] to močno oviralo učinkovito izvajanje pristojnosti, ki so na področju SZVP s Pogodbama dane institucijam Unije s tem, da je v podporo izvajanju te politike določeno, da te institucije sprejmejo potrebne omejevalne ukrepe“, najmanj skrb vzbujajoča in Sveta vsekakor ne more oprostiti podrobnega sklicevanja na tako tveganje.

29. Iz zgoraj navedenega sledi, da je Splošno sodišče s tem, da je kot dovolj resno kršitev upoštevalo samo očitne in neopravičljive kršitve ter da je očitano ravnanje preučilo glede na informacije in dokaze, navedene po spornih ukrepih, izkrivilo nadzor, ki bi ga moralo opraviti, pri svojem razlogovanju pa napačno uporabilo pravo. V teh okoliščinah je torej treba ugoditi prvemu pritožbenemu razlogu.

30. Želel bi dodati še nekaj razmislekov.

31. Sprašujem se, v kakšnem obsegu Splošno sodišče – ob priznanju, da se Svet lahko sklicuje na te informacije in dokaze, ki so poznejši od očitanega ravnanja – tudi ne bi smelo upoštevati, kot trdi družba HTTS, dogodkov, ki so družbo HTTS prizadeli po letu 2010, da se mu ne bi očitala dvojna merila. V zvezi s tem ugotavljam, da je Splošno sodišče v sodbi z dne 7. decembra 2011, HTTS/Svet, zaradi kršitve obveznosti obrazložitve[32] za nično razglasilo Uredbo št. 961/2010 v delu, v katerem se je nanašala na družbo HTTS. Ker pa Splošno sodišče vseeno ni izključilo, da bi bila uvrstitev lahko vsebinsko upravičena, je odločilo, da se učinki nezakonite uredbe ohranijo dva meseca.[33] 23. marca 2012 je bila z Uredbo (EU) št. 267/2012[34] razveljavljena Uredba št. 961/2010, v katero je bila družba HTTS ponovno uvrščena z Izvedbeno uredbo (EU) št. 54/2012[35], vendar je bila uvrstitev družbe HTTS ohranjena iz istih razlogov kot v Izvedbeni uredbi št. 54/2012. Splošno sodišče je to ohranitev razglasilo za nično z učinkom od 22. avgusta 2013 v sodbi z dne 12. junija 2013, HTTS/Svet,[36] s čimer je obsodilo neobstoj konkretnih elementov, ki bi bili na voljo Svetu, in očitno napako pri presoji te institucije. Svet je 15. novembra 2013 družbo HTTS ponovno uvrstil na seznam s sprejetjem Izvedbene uredbe (EU) št. 1154/2013.[37] Splošno sodišče je razglasilo ničnost Izvedbene uredbe v delu, v katerem se je nanašala na pritožnico, zaradi neutemeljenosti uvrstitve. Splošno sodišče je pri odločanju o predlogu Sveta, da se ohranijo časovni učinki akta, razglašenega za ničnega, ta predlog zavrnilo predvsem zaradi dejstva, da „je za način, kako je Svet obravnaval dokumentacijo tožečih strank na upravni ravni, značilno pomanjkanje skrbnosti“.[38] Splošno sodišče je poudarilo, da je

31 Glej po analogiji sodbo z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet (C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 41).

32 T-562/10, EU:T:2011:716, točka 39.

33 Glej sodbo z dne 7. decembra 2011, HTTS/Svet (T-562/10, EU:T:2011:716, točke od 41 do 43).

34 Uredba Sveta z dne 23. marca 2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 961/2010 (UL 2012, L 88, str. 1).

35 Izvedbena uredba Sveta z dne 23. januarja 2012 o izvajanju Uredbe (EU) št. 961/2010 (UL 2012, L 19, str. 1).

36 T-128/12 in T-182/12, neobjavljena, EU:T:2013:312.

37 Izvedbena uredba Sveta z dne 15. novembra 2013 o izvajanju Uredbe (EU) št. 267/2012 (UL 2013, L 306, str. 3). Glej sodbo z dne 18. septembra 2015, HTTS in Bateni/Svet (T-45/14, neobjavljena, EU:T:2015:650, točka 20 in naslednje).

38 Sodba z dne 18. septembra 2015, HTTS in Bateni/Svet (T-45/14, neobjavljena, EU:T:2015:650, točka 66).

bila to tretja zaporedna ničnostna sodba v zvezi z družbo HTTS.[39] Ta zadnja sodba je z dne 18. septembra 2015, odškodninska tožba, ki jo je pri Splošnem sodišču vložila družba HTTS, pa je z dne 25. novembra 2015, tako da bi lahko tri ničnostne sodbe, ki jih je izdalo Splošno sodišče, in končna ugotovitev o nezadostni skrbnosti prav tako pomenile elemente, ki potrjujejo obstoj očitne in resne kršitve Sveta od prve uvrstitve s spornima ukrepoma, če bi se razlogovanje, ki mu je Splošno sodišče sledilo v izpodbijani sodbi, uporabilo tudi v korist pritožnice.

32. V teh okoliščinah priznam, da imam nekaj težav z uskladitvijo razlogovanja Splošnega sodišča v točki 46 in naslednjih izpodbijane sodbe – s katerim Splošno sodišče Svetu priznava možnost, da se sklicuje na informacije in dokaze, ki jih ni imel na datum očitanega ravnanja, da bi izpodbijal očitek dovolj resne kršitve prava Unije – s točko 73 iste sodbe – s katero je Splošno sodišče razsodilo, da ravnanje Sveta po 23. januarju 2012 ni upoštevno pri določitvi, ali je Svet dovolj resno kršil učinkovito sodno varstvo pritožnice, ker predmet spora ni bil zahtevek za povračilo škode, ki naj bi jo družba HTTS utrpela zaradi ponovne uvrstitve svojega imena na sezname po sodbah z dne 7. decembra 2011, HTTS/Svet,[40] in z dne 12. junija 2013, HTTS/Svet,[41] ampak samo povrnitev škode, ki naj bi jo utrpela med 26. julijem 2010 in 23. januarjem 2012.

33. Nazadnje, strinjam se s trditvijo Splošnega sodišča, da sta ničnostna tožba in odškodninska tožba dve avtonomni pravni sredstvi ter da morebitna razglasitev ničnosti akta ne pomeni zadostnega dokaza dovolj resne kršitve prava Unije.[42] Vendar pa se v konkretnem primeru, ki je danes predložen v preučitev Sodišču, sprašujem, ali se je mogoče na avtonomijo sklicevati do te mere, da se a posteriori spremeni ugotovitev, ki je privedla do razglasitve ničnosti. Povedano drugače, čeprav je v okviru zadeve T-562/10 Splošno sodišče razglasilo ničnost enega od dveh spornih ukrepov zaradi kršitve obveznosti obrazložitve, se zdi, da je Svetu dovoljeno, da v okviru odškodninske tožbe a posteriori popravi prvotno nezakonitost na način, ki nazadnje nevtralizira učinke razglasitve ničnosti za odškodninske namene. Ne gre več samo za preverjanje, ali nezakonitost, grajana v okviru ničnostne tožbe, pomeni dovolj resno kršitev prava Unije, ampak za spremembo same ugotovitve te nezakonitosti, ki bi torej lahko „izginila“ v okviru odškodninske tožbe. Vendar se – ob neobstoju resnih težav, na katere se sklicuje Svet, in tveganja ogrozitve učinkovitosti SZVP[43] – znova sprašujem, ali ne bi na področju omejevalnih ukrepov pošiljanje signala Svetu, da bo ne glede na pogoje njegovega nezakonitega ukrepanja vedno imel možnost ex post upravičiti svoja dejanja, tehtnico preveč nagnilo na stran institucije v škodo pravic posameznikov[44] in ali ne bi to spodbudilo politike preventivnih uvrstitev brez dejanske ali resne obrazložitve, saj bi lahko le ravnanje, ki bi moralo biti ne samo resno, ampak zelo resno, povzročilo razglasitev ničnosti in tudi uveljavljanje odgovornosti Unije.

34. Naj zdaj preidem na analizo drugih pritožbenih razlogov.

39 Sodba z dne 18. septembra 2015, HTTS in Bateni/Svet (T-45/14, neobjavljena, EU:T:2015:650, točka 66). Na ta datum so bile za nične razglašene tudi uvrstitve družb IRISL, HDSL in SAPID: glej sodbo z dne 18. septembra 2015, HTTS in Bateni/Svet (T-45/14, neobjavljena, EU:T:2015:650, točka 18).

40 T-562/10, EU:T:2011:716.

41 T-128/12 in T-182/12, neobjavljena, EU:T:2013:312.

42 Glej točko 48 izpodbijane sodbe.

43 Zdi se, da v primeru družbe HTTS tudi samo Splošno sodišče ni več verjelo v obstoj takih težav ali takih tveganj: glej sodbo z dne 18. septembra 2015, HTTS in Bateni/Svet (T-45/14, neobjavljena, EU:T:2015:650, točka 63 in naslednje).

44 Naj zaradi celovitosti opozorim, da lahko sodišče Unije pri nadzoru zakonitosti odločbe Komisije kvazikazenske narave, sprejete na področju, na katerem navedeno sodišče izvaja celovit nadzor, zaradi spoštovanja pravic do obrambe sprejme elemente, s katerimi Komisija ob sprejetju svoje odločbe ni bila seznanjena. Vendar je ta možnost očitno zelo omejena in se uporablja samo v korist oseb, ki se nameravajo braniti pred ukrepanjem institucije, in ne obratno. Za ponazoritev glej sodbo z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija (C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 72 in navedena sodna praksa).

B. Drugi pritožbeni razlogi

35. Kot je bilo napovedano,[45] bo analiza teh pritožbenih razlogov hitrejša, zlasti ker se z njihovo obravnavo nadaljuje analiza prvega pritožbenega razloga in napačne uporabe prava, ki je bila ugotovljena v tej analizi.

1. Drugi pritožbeni razlog, ki se nanaša na napačno uporabo prava, ker je Splošno sodišče menilo, da presoja Sveta, da je treba družbo HTTS šteti za družbo v lasti ali pod nadzorom družbe IRISL, vsekakor ni pomenila resne in neopravičljive napake ali očitne napake pri presoji

a) Povzetek trditev strank

36. Graje pritožnice so v bistvu usmerjene predvsem zoper točke od 56 do 63 izpodbijane sodbe. Splošno sodišče naj bi napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 56 razsodilo, da je treba lastnost družbe „v lasti oziroma pod nadzorom drugega subjekta“, zaradi katere je bila predmet spornih ukrepov, presojati zunaj kakršnega koli upoštevanja lastniških povezav. Družba HTTS nato Splošnemu sodišču očita, da je menilo, da so se informacije, ki jih je Svet predložil a posteriori, izkazale za zadostne indice za to, da je za verjetno mogoče šteti dejstvo, da je bila pritožnica „pod nadzorom in/ali je delovala za račun družbe IRISL“. Splošnemu sodišču še očita, da ni upoštevalo poznejšega razvoja svoje sodne prakse, zlasti v zvezi z uvrstitvami družbe IRISL, medtem ko se je hkrati oprlo na informacije, ki jih je Svet predložil po spornih ukrepih, in ugotovilo neobstoj dovolj resne kršitve prava Unije. Poleg tega naj sporna ukrepa ne bi omogočala uvrstitve subjekta, ki naj bi samo deloval za račun družbe IRISL.

37. Svet predlaga zavrnitev drugega pritožbenega razloga. Družba HTTS naj bi napačno razumela točko 56 izpodbijane sodbe, saj naj Splošno sodišče ne bi razsodilo, da lastniške povezave nimajo nobene vloge pri presoji, ali so materialna merila za uvrstitev izpolnjena. Kar zadeva dejstvo, da je Splošno sodišče upoštevalo informacije, ki so bile predložene po spornih ukrepih in na podlagi katerih je ugotovilo, da je mogoče za družbo HTTS verjetno šteti, da je bila pod nadzorom družbe IRISL in/ali je delovala za njen račun, se Svet sklicuje na stališče, ki ga je oblikovalo v okviru prvega pritožbenega razloga. Poleg tega naj bi iz spornih ukrepov jasno izhajalo, da je bilo merilo za uvrstitev alternativno in se je nanašalo tako na primer subjekta pod nadzorom kot tudi na primer subjekta, ki je deloval za račun družbe IRISL. Svet se strinja z analizo Splošnega sodišča v zvezi z različnimi informacijami in trdi, da je lahko, ne da bi napačno uporabilo pravo, ugotovilo neobstoj dovolj resne kršitve prava, saj je bilo glede na navedene elemente verjetno, da je družba HTTS izpolnjevala pogoje, ki so se s spornima ukrepoma zahtevali za uvrstitev na seznam.

38. Komisija se v bistvu strinja s stališčem Splošnega sodišča in za nedopustno šteje trditev v zvezi z nepravilno presojo dejanskih elementov, ki jo je opravilo Splošno sodišče, da bi ugotovilo, da je bilo za pritožnico mogoče šteti, da je izpolnjevala merilo za uvrstitev iz spornih ukrepov, ker družba HTTS ni navedla nikakršnega izkrivljanja dejstev in ker je nadzor Sodišča v okviru pritožbe tradicionalno omejen na pravna vprašanja.

b) Analiza

39. Najprej, očitek zoper točko 56 izpodbijane sodbe je treba zavrniti, saj je pritožnica, kot trdi Svet, napačno razumela navedeno točko. Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je razsodilo, da je družbo mogoče opredeliti kot „družbo v lasti oziroma pod nadzorom drugega subjekta“, kadar je zadnjenavedeni v položaju, v katerem lahko vpliva na poslovne izbire zadevne družbe, tudi če med njima ni nikakršne lastniške povezave. To ne pomeni, da se morebitna lastniška povezava nikakor ne

45 Glej točko 14 teh sklepnih predlogov.

upošteva, ampak samo, da neobstoj lastniške povezave ne zadostuje za ugotovitev, da merilo ni izpolnjeno, kar še toliko bolj velja, ker je bilo navedeno merilo jasno oblikovano alternativno in se je nanašalo tako na položaj lastništva kot tudi na položaj nadzora. Iz teh razmislekov tudi izhaja, da je treba očitek, v skladu s katerim sporna ukrepa nista omogočala uvrstitve družbe, ki je samo delovala za račun družbe IRISL, zavrniti kot neutemeljen glede na samo besedilo merila za uvrstitev v spornih ukrepih. Splošno sodišče pri razlagi vsebine meril ni napačno uporabilo prava.

40. V preostalem je iz točke 58 in naslednjih izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče v konkretnem primeru, ki mu je bil predložen, in pod pogoji, ki jih je pojasnilo v točkah od 42 do 53 navedene sodbe, uporabilo test za določitev, ali je obstajala dovolj resna kršitev prava Unije. Splošno sodišče je pri preverjanju, ali lahko očitana kršitev materialnih pogojev za uvrstitev pomeni tako kršitev, ugotovilo, da „[i]nformacije in dokazi, na katere se v obravnavani zadevi sklicuje Svet, pomenijo upoštevne, dovolj natančne in skladne indice, na podlagi katerih je v okviru te odškodninske tožbe mogoče sklepati, da je vsaj verjetno, da je bila družba HTTS ‚pod nadzorom in/ali je delovala za račun družbe IRISL'".[46] Čeprav je Svet priznal, da ob uvrstitvi leta 2010 ni imel na voljo informacij ali dokazov, ter poleg tega na ta datum ni zagotovil specifičnih in konkretnih razlogov, zaradi katerih je bila družba HTTS uvrščena na seznam,[47] so zaradi dejstva, da so mu bile te informacije in dokazi na voljo pozneje, uvrstitve iz leta 2010 po mnenju Splošnega sodišča postale verjetno upravičene, zaradi česar je zavrnilo obstoj dovolj resne kršitve.[48]

41. To razlogovanje vsebuje enako napačno uporabo prava, kot je bila opredeljena v okviru prvega pritožbenega razloga, saj je logično nadaljevanje tega razlogovanja, pri čemer je Splošno sodišče v tem primeru v praksi uporabilo to, kar je predhodno poskušalo teoretično utemeljiti. Zato menim, da v tem primeru, kot trdita Svet in Komisija, ne gre preprosto za poskus družbe HTTS, da bi grajala presojo dejanskega stanja, ki naj zunaj predpostavke izkrivljanja, na katero pa se ni sklicevala, ne bi spadala pod nadzor Sodišča v okviru pritožbenega postopka. Iz istih razlogov, kot so bili navedeni v okviru razmislekov v zvezi s prvim pritožbenim razlogom, je treba ugotoviti, da se Splošno sodišče ni postavilo v pravi časovni okvir, ki je čas očitanega ravnanja. Povedano drugače in če naj nadaljujem s prispodobo iz zdravstva, če sem pravilno prepoznal simptom v napačni uporabi prava v točki 42 in naslednjih izpodbijane sodbe, je očitno, da je bolezen izbruhnila v točki 58 in naslednjih, tako da je nazadnje okužena vsa analiza v zvezi z opredelitvijo dovolj resne kršitve, v tem primeru materialnih pogojev za uvrstitev, zaradi nezadostnih dokazov.

42. Tako kot pritožnica sem tudi zbegan glede ugotovitve Splošnega sodišča v točki 63 izpodbijane sodbe, v skladu s katero „ob uvrstitvi imena tožeče stranke na sporna seznama […] uvrstitve imen družb IRISL, HDSL in SAPID še niso bile razglašene za nične".[49] Splošno sodišče za odgovor na ta očitek ni želelo upoštevati elementov, ki jih je navedla pritožnica in so nastali po spornih ukrepih. Tako se očitno ni postavilo v isti trenutek, kot je tisti, v katerega se je postavilo za presojo ravnanja Sveta in elementov, na katere se je skliceval. Znova je to, kar je dovolilo Svetu, odreklo pritožnici.

43. Iz tega torej sledi, da je Splošno sodišče pri razlogovanju v zvezi z očitkom dovolj resne kršitve materialnih pogojev za uvrstitev, ker Svet ni z zadostnimi dokazi dokazal, da je bila družba HTTS pod nadzorom družbe IRISL, napačno uporabilo pravo. Drugemu pritožbenemu razlogu je zato treba ugoditi.

46 Glej točko 58 izpodbijane sodbe.

47 Ugotavljam namreč, da so razlogi, navedeni v spornih ukrepih kot utemeljitev za uvrstitev, samo ponovitev samega merila za uvrstitev.

48 Poudarjam, da je v okviru nadzora zakonitosti obrazložitve omejevalnega ukrepa ustaljena sodna praksa, da sodni nadzor ne sme biti omejen na presojo abstraktne verjetnosti navedenih razlogov, temveč se mora nanašati na vprašanje, ali so ti razlogi – oziroma vsaj eden od njih, za katerega se šteje, da je sam po sebi dovolj za utemeljitev navedenega ukrepa – utemeljeni: glej sodbo z dne 19. decembra 2018, Azarov/Svet (C-530/17 P, EU:C:2018:1031, točka 22 in navedena sodna praksa).

49 Moj poudarek.

2. Tretji in četrti pritožbeni razlog, obravnavana skupaj

a) Povzetek trditev strank

44. V okviru tretjega in četrtega pritožbenega razloga, ki ju je treba obravnavati skupaj, družba HTTS v bistvu po eni strani trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je menilo, da nezakonitost, ki je bila ugotovljena za Uredbo št. 961/2010, ni vplivala na zakonitost Izvedbene uredbe št. 668/2010, ker pritožnica ni vložila ničnostne tožbe zoper zadnjenavedeno uredbo. Tako določeno domnevo zakonitosti Izvedbene uredbe št. 668/2010 naj bi bilo torej treba ovreči, pri čemer naj ne bi bilo mogoče, da se, kot je to storilo Splošno sodišče v točkah 89 in 90 izpodbijane sodbe, s poznejšimi razlogi upraviči kršitev obveznosti obrazložitve v zvezi z Izvedbeno uredbo št. 668/2010. Po drugi strani družba HTTS trdi, da je bilo pri točki 88 izpodbijane sodbe napačno uporabljeno pravo, pri čemer je treba za nezadostno obrazložitev šteti, da lahko zaradi nje nastane pravica do odškodnine. Družba HTTS opozarja na bistveno naravo obveznosti obrazložitve in njeno povezavo z učinkovitim sodnim varstvom, kot naj bi izhajalo iz sodbe Safa Nicu Sepahan/Svet[50]. Splošno sodišče ne bi smelo preprosto trditi, da nezadostnost obrazložitve na splošno ni bila taka, da bi se lahko uveljavljala odgovornost Unije, ampak bi moralo v konkretnem primeru, ki mu je bil predložen, preveriti, ali je kršitev obveznosti obrazložitve povzročila kršitev učinkovitega sodnega varstva pritožnice, zaradi katere bi lahko nastala pravica do odškodnine.

45. Svet v bistvu predlaga zavrnitev teh dveh pritožbenih razlogov. Po eni strani naj bi Splošno sodišče pravilno menilo, da je obseg sodbe z dne 7. decembra 2011, HTTS/Svet,[51] omejen samo na Uredbo št. 961/2010. Prav tako naj bi Splošno sodišče pravilno razsodilo, da mora družba HTTS v okviru tožbe pred njim razviti samostojno utemeljitev za dokaz, da je kršitev obveznosti obrazložitve vplivala tudi na Izvedbeno uredbo št. 668/2010, česar pa naj ta ne bi storila. Po drugi strani trdi, da je izključitev odškodnine v primeru nezadostne obrazložitve upravičena z omejeno kompenzacijsko funkcijo pravice do odškodnine zaradi ohranitve zmožnosti ukrepanja institucij Unije. Splošno sodišče naj bi poleg tega samo spomnilo na ustaljeno sodno prakso. Družba HTTS naj ne bi dokazala povezave med kršitvijo obveznosti obrazložitve in morebitnim posegom v njeno učinkovito sodno varstvo, ki naj bi bilo posledica te kršitve, niti tega, kako naj bi ji bilo preprečeno uresničevati njene pravice do obrambe. Poleg tega naj se odlomek iz sodbe Safa Nicu Sepahan/Svet[52], na katero se opira, ne bi nanašal na to problematiko, ampak bolj na nadzor utemeljenosti omejevalnih ukrepov, obravnavanih v tisti zadevi. Vsekakor naj bi zadostovalo, da se lahko pritožnica z razlogi seznani v okviru odškodninske tožbe.

46. Komisija se v bistvu strinja s stališčem Sveta.

b) Analiza

47. Ta tretji in četrti pritožbeni razloga sta usmerjena zoper del izpodbijane sodbe, namenjen preučitvi kršitve obveznosti obrazložitve spornih uvrstitev kot dovolj resne kršitve, pri čemer se družba HTTS v njuno podporo sklicuje predvsem na sodbo, s katero je Splošno sodišče zaradi nezadostne obrazložitve za nično razglasilo Uredbo št. 961/2010 v delu, v katerem se je nanašala na pritožnico. Iz navedb v okviru te preučitve pa je razvidno, da so se utemeljitve pritožnice nanašale tudi na tematiko učinkovitega sodnega varstva.[53]

50 Sodba z dne 25. novembra 2014 (T-384/11, EU:T:2014:986).

51 T-562/10, EU:T:2011:716, točki 68 in 69.

52 Sodba z dne 25. novembra 2014 (T-384/11, EU:T:2014:986, točki 68 in 69).

53 Glej točke od 74 do 78 izpodbijane sodbe.

48. Kar zadeva očitek v zvezi z domnevo zakonitosti Izvedbene uredbe št. 668/2010, ker družba HTTS zoper njo ni vložila ničnostne tožbe, je Splošno sodišče dejansko pravilno razsodilo, da iz sodbe, s katero je za nično razglasilo samo Uredbo št. 961/2010, ni mogoče izpeljati nikakršnega sklepa glede zakonitosti Izvedbene uredbe št. 668/2010 in da mora družba HTTS dokazati razloge, zaradi katerih bi bilo po njenem mnenju njeno uvrstitev v Izvedbeno uredbo št. 668/2010 mogoče opredeliti kot dovolj resno kršitev obveznosti obrazložitve, ki je veljala za Svet. Ta očitek je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

49. Dalje, poudariti je treba, da točka 89 izpodbijane sodbe, v skladu s katero „je treba v okviru obravnavane odškodninske tožbe zakonitost zadevnega omejevalnega ukrepa vsekakor presojati tudi ob upoštevanju poznejših razlogov, ki jih je Svet navedel v svojem Sklepu 2012/35/SZVP[54]“,[55] pomeni nov izkaz napačne uporabe prava s strani Splošnega sodišča pri oblikovanju njegove analize. Zaradi terminološke doslednosti, ki jo je treba upoštevati za dobro razumevanje konceptov in razlikovanje tožb, moram poudariti, da gre pri tem za Uredbo št. 961/2010 in da je bilo o vprašanju njene zakonitosti dokončno odločeno v sodbi Splošnega sodišča, ki je razglasilo njeno ničnost v delu, v katerem se je nanašala na družbo HTTS. Vendar ta točka 89 očitno povzroča zmedo in daje vtis, da je mogoče nezakonitost, ugotovljeno v okviru ničnostne tožbe, izpodbijati v okviru odškodninske tožbe. Upam, da sem zadostno dokazal, da to ni mogoče. Vsekakor je tudi jasno, da je Splošno sodišče pri presoji, ali je kršitev obveznosti obrazložitve s strani Sveta ob uvrstitvi pritožnice z Uredbo št. 961/2010 pomenila dovolj resno kršitev, znova – kot je upravičeno poudarila družba HTTS – upoštevalo elemente obrazložitve, nastale po letu 2010,[56] zaradi česar je njegovo razlogovanje nepravilno. Ker je ta očitek utemeljen, je treba tretjemu pritožbenemu razlogu ugoditi.

50. Kar zadeva vprašanje sistematične izključitve odgovornosti Unije v primeru nezadostne obrazložitve akta, iz izpodbijane sodbe izhaja, da je Splošno sodišče sámo menilo, da se lahko utemeljitve, ki jih je družba HTTS navedla v povezavi s kršitvijo obveznosti obrazložitve, nadaljujejo s sklicevanjem na načelo učinkovitega sodnega varstva.[57] Ob predpostavki, da se sodna praksa, navedena v točki 88 izpodbijane sodbe, v skladu s katero „nezadostna obrazložitev nekega akta načeloma ne more pripeljati do [nepogodbene] odgovornosti Unije“, pod enakimi pogoji uporablja tudi v primeru omejevalnih ukrepov,[58] pa se vsekakor ne zdi, da bi se Splošno sodišče za zavrnitev tožbenega razloga ustavilo pri tej ugotovitvi, ampak je šlo v svoji analizi dlje, kot o tem priča uporaba izraza „[g]lede na to“ v točki 89, da bi preverilo – pri čemer je po mojem mnenju uporabilo napačno metodologijo – ali so lahko razlogi, predloženi leta 2012, ne samo pritožnici, ampak tudi Splošnemu sodišču, omogočili razumeti, zakaj je bila družba HTTS uvrščena na seznam, in vzroke, iz katerih je izvirala domnevno utrpela škoda. Pri tem in čeprav je to bilo na račun minimalne analize, je Splošno sodišče dejansko preučilo možnost – quod non – da je bila kršitev obveznosti obrazložitve tako velika, da je resno škodovala učinkovitemu sodnemu varstvu družbe HTTS. Zato je treba četrti pritožbeni razlog zavrniti.

C. Sklep analize

51. Zaradi napačne uporabe prava pri razlogovanju Splošnega sodišča, ki je vplivala na celotno analizo obstoja dovolj resne kršitve, Sodišču predlagam, naj ugodi prvemu, drugemu in tretjemu pritožbenemu razlogu. Vendar menim, da stanje postopka ne dovoljuje odločitve o zadevi iz treh razlogov.

54 Sklep z dne 23. januarja 2012 o spremembah Sklepa 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL 2012, L 19, str. 22).

55 Sodba z dne 13. decembra 2017, HTTS/Svet (T-692/15, EU:T:2017:890). Moj poudarek.

56 Glej točko 90 izpodbijane sodbe.

57 Glej točko 78 izpodbijane sodbe.

58 Vprašanje se namreč lahko postavi glede na njihovo individualno naravo in pomembne posledice, ki jih lahko imajo za pravice in svoboščine zadevnih oseb in subjektov (glej zlasti sodbo z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 40). Zdi se mi, da Sodišče ni odločilo o vprašanju, ali je mogoče sodno prakso v zvezi z obveznostjo obrazložitve predpisov neposredno uporabiti za omejevalne ukrepe, ki ni neposredno postavljeno v okviru te pritožbe, pri čemer je edina razpoložljiva sodba sodba z dne 11. julija 2007, Sison/Svet (T-47/03, neobjavljena, EU:T:2007:207, točka 238).

52. Najprej, kot sem prikazal, Splošno sodišče ni uporabilo ustreznega testa pri določitvi, ali je obstajala dovolj resna kršitev prava Unije. Brez poseganja v izid, do katerega bo privedla analiza dovolj resne kršitve na podlagi pravilnega testa, bo za njegovo uporabo potrebna presoja dejanskih elementov v zvezi s položajem, kot je obstajal leta 2010, za katere se mi ne zdi, da so v spisu, predloženemu Sodišču.

53. Dalje, če bi uporaba navedenega testa privedla do ugotovitve, da je prvi pogoj za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije izpolnjen, bi bilo treba še določiti, ali sta izpolnjena tudi druga dva pogoja. Vendar pa je, kot sem navedel zgoraj,[59] Splošno sodišče svojo analizo ustavilo pri ugotovitvi neobstoja dovolj resne kršitve, zato ni odločalo o poznejših pogojih. Zato spis, predložen Sodišču, temu ne bi omogočal, da samo odloči o teh vprašanjih.

54. Nazadnje, če tokrat predpostavimo, da so izpolnjeni vsi pogoji za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije, bi bilo treba določiti še znesek odškodnine in/ali sprejeti stališče glede trditve Sveta v zvezi z zastaranjem odškodninske tožbe, trditve, ki se je Splošno sodišče ni lotilo in o kateri torej stranki nista mogli razpravljati med pritožbenim postopkom.

55. Iz vseh teh razlogov in brez poseganja v rešitev, ki jo bo Splošno sodišče doseglo po analizi prvega od pogojev, potrebnih za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije, ne da bi bilo kakor koli napačno uporabljeno pravo, Sodišču predlagam, naj zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču v skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča.

V. Stroški

56. Ker je treba glede na mojo analizo zadevo vrniti v razsojanje Splošnemu sodišču, je treba posledično odločitev o stroških pridržati v skladu s členom 137 Poslovnika, ki se za pritožbeni postopek uporablja na podlagi člena 184(1) navedenega poslovnika.

VI. Predlog

57. Glede na zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj odloči:

1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. decembra 2017, HTTS/Svet (T-692/15, EU:T:2017:890), se razveljavi.

2. Zadeva se vrne v razsojanje Splošnemu sodišču Evropske unije.

3. Odločitev o stroških se pridrži.

59 Glej točko 9 teh sklepnih predlogov.